

ПРОЛЕТАРИИ ОТ ВСИЧКИ СТРАНИ, СЪЕДИНЯВАЙТЕ СЕ!

ВЕСТНИКЪТ
Е ОСНОВАН
ПРЕЗ 1943 Г.

Борба

Орган на ОК на БКП, ОНС ВЕЛИКО
и ОК на Отечествения фронт ТЪРНОВО

Брой 61

(3645)

Год. XXXII

Събота 24 май 1975 г.

Цена 2 стотинки

Българино, знай своя род и език...

Един от най-светлите празници на българския народ, преживял бурите на вековете и останал чист и непопят, това е празникът на двамата славянски братя Кирил и Методий, създатели на нашето четмо и писмо.

... Кирил постил 40 дни, съставил 38 букви и съчинил писмо на славянски език. Най-напред написали евангелието на Йоана „В на чалото бе словото“ и го по казали на царя и на други те, и на патриарх Игнатий. И те много похвалили това и им казали да учат българите и славяните на техния език и да превеждат от гръцките книги на славянски.

Така описа създаването на славянската азбука великият Панийс в своята безсмъртна Славянобългарска история.

Изминали са единадесет века от деня, когато двамата първоучители са изписвали буквите на днешното ни четмо. Единадесет века тези писмена разнасят по българските и славянските земи светлината на познанието и истината, откриват пред нашите народи пътя към прогреса и човешкото добруване. Голяма са без числа всички народи, не можейки да се борят без оръжие с противника на нашите души.

Тези стихове от „Проглас към евангелието“ на Кирил Преславски говорят за какво историческо прозрение са се отнесли към своето дело двамата братя, съставили не просто една азбука, а открили наистина необятни възможности за култура и наука, за разцвет на изкуствата и опознаване на света.

Благодарение великото дело на Кирил и Методий славянските народи достигнаха и задминаха някои високи издигнати за времето си страни. В края на деветия и началото на десетия век, в епохата на Черноризец Храбър, българският народ също достигна висока духовна култура. Не случайно и до днес юва време се сочи като Златен век на българската култура. Върху нейната основа по-късно изгради името на Панийс, израснаха нашите възрожденски дейци като Раковски, Чинтулов, Славейков, Кира Чолов, Ботев и Вазов, а след освобождението на България от османско иго започна едното ново зараждане и разни

тие на просветата и изкуствата, каквото зажадняло за наука българският народ бе мечтал дълги векове.

Но истинският разцвет на нашата култура настъпи след социалистическата революция в България. Писмото на двамата славянски братя се превърна в могъщо средство за развитие на нашата литература, наука и култура, на самодейността и просветата. Буквите на Кирил и Методий достигнаха до всяко кътче на земята ни и днес няма нито един неин гражданин, който да не ги познава и да не си служи с тях. Тези букви изгради в съчиненията на поети и писатели, на книжовници и учени, те разнесоха по света славата на България, нейната правда и нейните високи идеали.

Днес нашият народ създава материалната култура на родината ни, изгражда градове и заводи, променя полетата и трудолюбивите му ръце създават невиджани богатства. Заедно с това той твори и своята нова, социалистическа култура. Човекът у нас израства като нова личност, с богата душевност, с нов мироглед, с широк кръгзор, с нови идеали и нов размах. Усилител на хората на изкуството и културата се насочиха към художественото осмисляне и творческо преработване на нашето съвремие. На учените — към облекчаване труда на хората, към по-висока производителност, към нови открития за благо то на народа ни...

Празникът на народната просвета и култура и на славянската писменост е не само традиция, завещана ни от вековете. Днес това е празник на победилата прогрес пред старото, реакционното, изоставашото. Това е празник на нашите най-светли комунистически идеи, възлелени в Програмата на Партията и цялостния ни обществено-икономически живот. Това е празник на нашия ученолюбив и трудолюбив народ, който с четмото на Кирил и Методий достига нови върхове в своето духовно развитие.

И този празник никога няма да изчезне. Той ще живее в идните хилядолетия все така светъл и чист, защото е носител на светлина и правда, на радост и човешко щастие.

Владимир ГОЛЕВ

ТЪРЖЕСТВЕНИ СЪБРАНИЯ

В четвъртък в салона на Дома на Народната армия се състоя тържествено събрание по случай Деня на българската просвета и култура, на славянската писменост и на българския печат. На него присъстваха първият секретар на Окръжния комитет на Партията Николай Василев и секретарите на комитета Христо Станев, Маргарита Кемалова, Райчо Пенчев, първият секретар на градския комитет на Партията Николай Понев, много учители и просветни дейци.

Доклад за един от най-хубавите и възбуждащи български празници прочете Мария Манева, секретар на Окръжния народен съвет. Тя поздрави с топли и сърдечни думи учителите от името на Окръжния и градския комитет на Партията, от Окръжния и градския народен съвет.

Председателят на градския народен съвет Иван Генджов прочете указ на Държавния съвет за награждаването на изтъкнати, учители и просвет

ни дейци с ордени и медали.

По случай 24 май вчера в салона на кино „Полтава“ — Велико Търново се събраха студенти и преподаватели от великотърновския университет „Кирил и Методий“. На грибувата заеха места другарите Никола Василев, Маргарита Кемалова, Николай Понев, ректорът на университета проф. Димитър Филипов, гости от поборителните университети в градовете Йена, ГДР, и Крайова, Румъния.

Слово за празника прочете гл. ас. к. ф. н. Христина Станева.

Другарката Маргарита Кемалова връчи на ректора проф. Д. Филипов приветствен адрес от името на Окръжния комитет на Партията, на който проф. Филипов отговори с благодарност.

Приветствия към студентите и преподавателите бяха поднесени от името на Окръжния и градския комитет на ДКМС и от поборителните университети в Йена и Крайова.

Доп. Георги Данчев прочете поздравителна телеграма от Комитета за наука, технически прогрес и висше образование, след което ректорът проф. Димитър Филипов връчи дипломите на абсолютните отличници. С отличия и наградни грамоти бяха удостоени и някои преподаватели.

Тържеството завърши с богата концертна програма.

Донка ХРИСТОВА
Христо МЕДНИКАРОВ

Наградени просветни и културни дейци

По случай Деня на българската просвета и култура, на славянската писменост и на българския печат с указ на Държавния съвет се награждават:

С ОРДЕН „ЧЕРВЕНО ЗНАМЕ НА ТРУДА“ — Мария Колпнякова, директорка на ЦДГ № 2 — Сливница.

С ОРДЕН „КИРИЛ И МЕТОДИЙ“ I СТЕПЕН — Христо Андреев, диригент на женския хор при Винзавод — Лясковец; Ганчо Митов, секретар на Окръжния съвет за изкуство и култура.

С ОРДЕН „КИРИЛ И МЕТОДИЙ“ II СТЕПЕН: Иванка Йонкова, учителка в основно училище „Вела Пискова“ — Велико Търново; Кръстю Рачев, учител в Строителен техникум — Велико Търново; Любка Савова, учителка във Вечерна гимназия — Велико Търново; Мария Георгиева, зам.-директор на Икономически техникум — Свищов; Никола Тихов, директор на основно училище „П. Р. Славейков“ — Велико Търново; Андрей Махлев, самодец — Свищов.

С ОРДЕН „КИРИЛ И МЕТОДИЙ“ III СТЕПЕН: Целостенна детска градина № 2 — Свищов по случай 25 години от основаването й; Иванка Куцарова, учителка във II политехническа гимназия — Велико Търново; Мария Гайдарова, учителка в Първо основно училище — Горна Оряховица; Мария Симеонова, учителка в СПУ „Ив. Момчилов“ — Елена; Стефан Капарашев, учител в СТУ по МСС — Златарица; Серафим Георгиев, учител в СПУ „Ал. Константинов“ — Свищов; Стоян Панайотов, зам.-директор на основно училище „М. Райкович“ — Лясковец; Стоян Попов, директор на основното училище в Хъленин; Костадин Василев, старши кинемеханик — Елена; Анаета Дончева, самодейка — Поляски Тръмбеш; Алеко Добрев, Михаил Миланов и Иван Савов, самодейци от Горна Оряховица.

С МЕДАЛ „КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“ — Иванка Феликс Милева, учителка в Политехническа гимназия — Горна Оряховица.

СЪС ЗНАЧКА „ОТЛИЧНИК НА МНП“ се награждават 8 души.

СЪС ЗНАЧКА „ОТЛИЧНИК НА КОМИТЕТА ЗА ИЗКУСТВО И КУЛТУРА“ се награждават 33 души.

СЪС ЗНАЧКА „ОТЛИЧИЕ ЗА ЧИТАТЕЛНИКА ДЕЙНОСТ“ — 37 души.

та, да овладява трайно марксиско-ленинската наука.

От редиците отсъстваха само патронът на комсомолската организация старшина първа степен Димитър Атанасов Димитров, загинал геройски, за да остане безсмъртен в сърцата на признателните по томци. На колена пред подвиги!

Редиците тръгват. Полагат се венци на признателност пред братската могила, пред паметника „Майка България“. Един тържествен ден остана завинаги в сърцата.

Николай ХРИСТОВ

Винаги с народа, с Партията

Тържествена клетва на първокурсниците от ВТУ

Завчера великотърновският парк „Толбухин“ събра около 600 първокурсници — възпитаници на великотърновския университет „Кирил и Методий“ за едно незабравимо тържество — клетва за вярност пред народа и Партията в навечерието на патронния празник — 24 май.

С мощно „ура“ беше посрещнато знането на универзитетската комсомолска организация. Десетки факли огряха развълнуваните лица. Тържествено прозвучаха думите на клетвата. Всеки докосва с устни червената коприна с мълчалив обет — да бъде верен на делото на Партия

За буквите

Тридесет букви!
Тридесет гръмки камбани,
известили
раждането на рода ни!
Тридесет жар птици,
литнали през вековете,
за да ни светят!
Тридесет Самуилови войници,
оцелели
път
да ни покажат!
Тридесет...
Тридесет ножа,
забити
в гърдите на враговете!
Тридесет моста,
извити
през вековете,
с посоки към нас
и напред!

Люлин ЗАНОВ

21-27 май — Седмица на културата

и изкуството на Великотърновски

окръг в Полтавска област

Братски срещи

Полтава, 23 май. По телефона от нашия специален пратенник

Завърши посещенията на делегацията от Великотърновски окръг в Полтавска област. На 22 май членовете на делегацията бяха приети от втория секретар на Областния комитет на Украинската комунистическа партия Алберт Кравченко. На срещата присъстваха зам.-председателят на изпълкома на Областния съвет на депутатите на трудещите се Воля Цивина, отговорни работници от Областния комитет на Украинската комунистическа партия, представители на профсъюзни и комсомолски организации, журналисти.

Ръководителят на българската делегация Злати Шалаев ров сподели впечатленията от пребиваването в Полтавска област, предаде искрените, сърдечни поздравии на великотърновските трудещи се до трудещите се от Полтава. Вто

рий секретар на Обкома на Украинската комунистическа партия разказа за развитието на промишлеността, сферите на селското стопанство в областта, предаде пламенния привет на полтавчани до комунистите, до всички трудещи се от Великотърновски окръг.

Гостите от България се запознаха с работата на съветите на депутатите на трудещите се, на профсъюзните и комсомолските организации, с ролята на печата и радиото в мобилизиране усилията на трудещите се за изпълнение решенията на XXIV конгрес на КПСС.

Днес великотърновската делегация отпътува за родината.

С голям успех преминават концертите на великотърновските самодейни художествени колективи пред трудещите се от Полтавска област.

Николай ТОМОВ

ОТКРИТ Е ПАМЕТНИК НА КУЛТУРАТА

В навечерието на празника на българската просвета и култура, на славянската писменост и на българския печат в Арбанаси беше открита за посещения реставрираната църква от 17 век „Свети Архангели“.

На откриването присъстваха секретарят на Окръжния комитет на БКП Маргарита Кемалова, зам.-председателят на Окръжния народен съвет инж. Петко Василев, председателят на градския народен съвет Иван Генджов, партийни и държавни ръководители, културни дейци.

Доклад за забележителния паметник на културата изнесе зам.-директорът на Националния институт за паметниците на културата арх. Стефан Матеев.

Директорът на Националния институт за паметниците на културата арх. Иван Николов прочете заповед за награждаването на ре-

ставителите-художници, прераз лентата и обяви църквата „Св. Архангели“ за открита.

Христо СТОЯНОВ

ХРОНИКА

СРЕЩА на орденосици и първенци в социалистическото съревнование от системата на Окръжно управление на събирането се състоя вчера в Горна Оряховица.

ЛЕКЦИЯ за ролята на социалната среда и борбата против отрицателните явления изнесе в четвъртък пред партийния актив в Горна Оряховица Никола Николов, завеждащ Дома за политическа просвета на Окръжния комитет на Партията.

РЕЦИТАЛ по стихове на Виктор Гюено и Румяна Драгозова изпълниха в една от залите на читалище „Н. дежда“ във Велико Търново артисти от драматично-музикалния театър „Константин Кисимов“.

ИЗЛОЖБА, посветена на творчеството на Иван Вазов, по случай 125 години от рождението му, организира Библиотека при великотърновския университет „Кирил и Методий“.

Дар за празника

граждани.

Приветствие поднесе Събка Драгичева, председател на градския съвет за изкуство и култура.

Подарбата IX изложба по случай осмия национален преглед на ТНТМ разполага със 130 експоната.

Другарят Христо Станев прераза трицветната лента и обяви за дата и изложбата за открита.

Милка ЙОРДАНОВА

Щедро сърце

Има хора, срещите с които носят радост и спокойствие, които излъчват благородство и сърдечност. С тези качества, натежали от годините на един живот, не бихме могли да се разминем, да не се съобразим.

Белите коси на директора на III основно училище „Кирил и Методий“ — Горна Оряховица Аврам Аврамов подсказват за много възраст и преживявания. 60 години, от които 35 — отдадени на образователното и културното дело на Горна Оряховица. Независимо къде работи — като учител, инспектор, началник на отдел „Народна просвета“, председател на читалище, директор на училище — навсякъде той е чувствувал отговорността на своята професия. Училището е като фронта — сражаваш се за всеки човек, за всяка идея. А победата идва тогава, когато виждаш в младите хора резултата на своя труд. До ордена за храброст от годините на Отечествената война стоят други два — „Кирил и Методий“ — I и III степен.

Разглеждам просторната сграда на училището — дърбе обзаведени, амфитеатрално разположени кабинети, детска градина с паласи и засмени деца, обширен двор с площи и зеленина, спортни площадки. Приятно е да се види всичко това. Истинско богатство е то и за учениците. А за Аврам Аврамов и неговите по-стари колеги направеното е плод на дългогодишен труд на учители, родители и ученици, започнал преди десет години и като по чудо превърнал едно буйно в края на града в истински дворец за знания. Но всичко това е вече минало, а сега директорът има по-смели мечти — да се подобри учебната материална база, да се построи футболно игрище, плувен басейн, да се разшири училището с нова пристройка. Той е уверен и спокоен, защото има подкрепата на целия здружен колектив от учители и родители.

Често се случва директорът да разказва на своите малки възпитаници за лъбедата на народната власт и за първите трудни години от неиното утвърждаване. След завършването на педагогическия институт остър път на работа в училище то на гара Горна Оряховица. От тези тежки следвоенни години ми останаха и хубавите спомени от срещи с гоудите хора. А и учениците бяха бдителни и ученолюбиви. Много от тях сега заемат отговорни ръководни постове.

Остава са хубавите спомени от младежкия ентузизъм. От създаването на пионерската дружина, която за първи път се явява със специална униформа на I републиканския фестивал на художествената самодейност с първите песни за ТКЗС и Партията, композирани от учителя по музика Момо Ватев. Сега пионерският хор на новото училище с диригент Димитър Млъзев е лауреат на IV републиканския фестивал, завоювал първия златен медал за горнооряховските ученици. Много „първи неща“ е изпитал Аврам Аврамов в своя живот. Нали на негово поколение бе отсъдено най-трудното — да завоюва победата и да положи основите на новия обществен строй. По времето, когато се формират народните съвети, той е един от първите училищни инспектори, един от инициаторите за създаване на народния ансамбъл „Сидер войвода“ с много медали и признания у нас и в чужбина.

От отдел „Народна просвета“ поисках да се върна в училище. Тук се чувствам най-добре — сред училищната глъч, сред децата, които участват.

Основан през 1967 г., духовният оркестър при образцово читалище „Карл Маркс“ — Павликени участва активно в културния живот на града. Изнесени са над 200 концерта, посетени са почти всички села от Павликениски район, а така също и близките градове. На IV републиканския фестивал оркестърът бе излъчен за първи път. Постигнатите успехи са дело на диригента Серафим Серафимов и на всички участници в състава. От по-старите оркестранти Георги Любенов, Димитър Пазаров, Димитър Попов, Борис Попов, Димитър Начев, Ерусалим Димитров, Никола Никифоров се учат по-младите.

Неотдавна оркестърът изнесе премиерен концерт пред жителите на града.

С участие в културния живот на Павликени

Филип ФИЛИПОВ

то израстват пред очите ми сред цялата позната и много близка училищна атмосфера.

И ако има някаква радост за учителя, тя е да види учениците си, израснали способни и полезни хора, намерили мястото си в живота.

— Миналата година в София срещнах случайно мой бивш ученик. Позна ме, прегърна ме. Спомняме си как след 9 септември през купонната система едва ми намерихме гугенки. За други обувки не можеше и да се мечтае. Сега кандидат на техните науки, отговорен пост заема. Стопи ме тази среща.

Знам, че тя не е единствена. Защото директорът Аврам Аврамов е уважаван и обичан човек. И ония грижи и топлина, които той дава с щедро сърце на своите ученици, се връщат отново при него — стоплени и пречистени от техните млади сърца.

Донка ХРИСТОВА

Пейзаж Райно МАРИНОВ II курс „Изобразително изкуство“

Антична глава Стоян НЕДЕВ, II курс „Изобразително изкуство“

Щастлив си ти, учителю!

Беше на една от ония срещи, които наричаме землечески. Махалата, рано ронил се кошер, не можеше да побере дошлите. Един разглеждаха училището и завинаги за глъчналите класни стаи, други си припомняха детските години, преминали в училищния двор, чуха се на посядените от тях дръвчета.

В читалищния салон сред президиума на сцената беше и той — нашият учител. Три десет и осем години е училствувал в родната си махала. Освен учител беше и режисьор, постановчик, музикален ръководител на временните певчески групи, организатор на безбройните трудови инициативи за водоснабдяване, направа на пътища и какво ли не. Тия, които се уморяваха и остаряваха, се отегляха, идваха нови, а той не се уморяваше и не остаряваше.

Старостта дойде, когато го пенсионираха... И сега, сред своите ученици, той стои замислен и някак унил. Дали правеше наново равностетката на изминалите години или внимателно слушаше въодушевените оратории, които разказваха историята на махалата и красиво вплитаха в нея неговото име? Израстват на лице то му не се промени.

Тръбваше и той да каже нещо.

Стана. Не отиде на катедрата. Скръсти ръце пред себе си, за да се крепи една от друга. Говореше тихо, с очи, устремени в една посока, сякаш не искаше да наруши тишината в класната стая. Явно... труден беше за него този учебен час...

Прости ми, учителю, този час аз бях разсеян, не чух какво каза. Гледах треперещите ти ръце — ти се срамуваш за тях. Какви ръце бяха и как ти служеха! Радвай се, учителю! Силата на твоите ръце ти преля в нашите. Виж колко силни са те сега. Виж делата на тия ръце.

Очите ти едва изглеждаха оскъдни старчески съзри. Ти ги бърбеше с длан, мъчеше се да видиш всички около себе си. Разбирам... не можеш да сторшиш това и някак неудобно търсиш близкия ъгъл да скриеш тия очи, които ни пронизваха и четяха нашите мисли, знания и настроения. Гордей се, учителю! Твоите очи днес са на шите очи. С тях виждаме дълбоко и далечно, прозряхме бъдещето си и уверено тръгнахме към него. Онова беше, отрано опознато от твоите разкази — чудни приказки за чудни неща.

Не можа твоята памет да събере разпръснатите по години, места и имена спомени. А как хубаво ти служеше. Ти не сгреша нито веднъж приказките за буквите и цифрите, ти знаеше всяко онова, което ни радваше, по което тъгувахме. Щастлив си ти, учителю! Твоята памет стана наша памет. Това на което ти ни учеше, ста на част от нас, неделима част, запълнила празните пространства на нашето съзнание. Твоята памет няма да изчезне. Тя е в паметта на тридесет и осемте поколения колибарчета, всяко от които е взело частица от теб.

Ти ни гледаш и ни се радваш тихо и мълчаливо. Ние те гледаме и ти се радваме шумно, с весели гласове и възбудени очи.

Щастлив си ти, че имаш всички нас с много силни и здрави ръце, със зорки и вечни търсещи очи, със свежа и силна памет. Щастлив сме ние, че те имаме, щастливи ще бъдем, че ще те имаме и в спомените си.

Поклон пред теб, учителю!

Никола ПЕТКОВ

Цифри и факти

В окръга има 5 музея и 35 музейни сбирки.

Особено внушителна е диалогът на художниците — 52, от които 12 са членове на Съюза на българските художници. Във Велико Търново има една художествена галерия, а в градовете на окръга — девет.

266 паметника разказват за богатото историческо и културно минало на окръга.

На територията на Великотърновския край работят 184 читалища, които развиват богата културно-просветна дейност. В 482 библиотеки е събрано голямо книжно богатство — 2 800 000 тома.

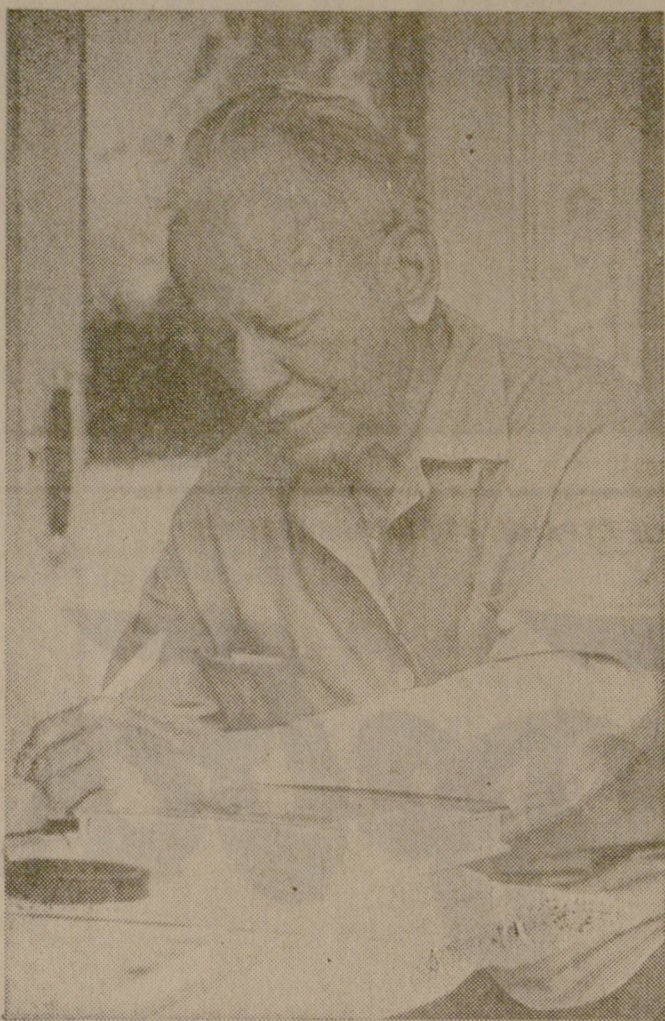
Успехи бележи и художествената самодейност. Има изградени 600 самодейни колективи с 18 000 участници. Те осъществяват концертна дейност пред един милион зрители годишно. На миналогодишния IV републикански фестивал на художествената самодейност се явиха 94 колектива, които завоюваха 254 медала, от които 147 златни и 57 сребърни.

В окръга развиват активна дейност 10 профсъюзни дома на културата, 22 клуба на културата, Окръжен младежки дом и 102 младежки клуби.

Значителни успехи окръгът бележи и в областта на образованието. На територията му има три висши учебни заведения, 137 целодневни детски градини. В 99 основни, 12 начални, 11 гимназии, 8 техникума и 16 средни професионално-технически училища се учат около 45 000 ученици.

МИХАИЛ ШОЛОХОВ — ВЕЛИК РУСКИ И СВЕТОВЕН ПИСАТЕЛ

По случай 70 години от рождението на писателя

Михаил Шолохов в работния си кабинет

Михаил Александрович Шолохов е истински син на народа. Роден е в станица Вешенская, на брега на Дон. Сред казаците минават детските и юношеските му години. На 15-16-годишна възраст той се бори с оръжие в ръка срещу белите банди, които още скитат в областта на Дон. Той не е навършил и 20 години, когато пише първите си разкази, издадени почти едновременно в две отделни сборничета — „Донски разкази“ и „Лазурна степ“ (1926 г.). Излизането им от печат едновременно поставя автора между най-значителните съвременни съветски белетристи.

Бързият успех не обръква младия автор. Обратно — изпълва го с нови сили, заживява с други, по-големи творчески планове. Той замисля многотомен роман, който да има характер на героичен летопис за донското казачество в периода на Първата империалистическа война, Октомврийската социалистическа революция и Гражданската война. Повече от едно десетилетие Шолохов работи върху това свое произведение. В срещата си с

наши читатели в София през 1951 г. той отбелязва: „Трудно е да се каже колко пъти съм преписвал „Тихият Дон“ Няколко страници са преписвани по 10 пъти. По-просто казано, трябва не един панталон да се изтъка. Никакъв талант не може да ви спаси, ако напишете едно про изведение набързо.“

Това е естетическа мяра на художника — труд плюс талант. И за него трудността са неизбежни. Тях — ги среща всеки истински писател. Тогава обясним е защо едва през 1940 г. излиза от печат четвъртият и последен том на романа „Тихият Дон“.

Но само миналото не можеше да удовлетвори творческото внимание на писателя и активния общественик Шолохов. И той се обръща към съвременността, прекусвайки временно ръботата си върху „Тихият Дон“ Започва да пише роман за колективизацията на руското селско село. Така през 1932 г. се появява част първа от втория му роман „Разораната целина“ — все още най-хубавото, което е създадено в съветската многона-

ционална литература за периода на съветските селяни към колхозите. Тук има незабравими образи на селски комунисти — Размытнов, Магунлов, Нестеренко, Майдашков. Тук е изобразен представител на ленинградския пролетариат Семьон Давидов, който притежава всички отличителни качества на бореца-вика-ленинец, за да го нарежем идеален. И няма защо да се боим от това определение. Шолохов никъде не рисува героя си като светец. Дори не прави опит да скрие неговите грешки и увлечения.

Днес повечето изследвачи на Шолоховото литературно наследство изтъкват, че още първите му разкази и особено романите „Тихият Дон“ и „Разораната целина“ носят всички белези на класическата руска проза — отливчат се с богатство и многообразие на човешките характери, пълноводие на чувствата, нарисувани в тях събития са разкрити в историческата им конкретност и естетическият антагонизъм. Като правило Шолохов предпочита контрастния рисунок. Често, да не каже почти винаги, конфликтът минава през сърцето на героя, борбата в името на новото разделя брат от брат, баща от сине. Шолохов е подчертано партийен писател. И комунистическата идеяност на неговото творчество обхваща цялостно произведението — и съдържанието, и тяхната форма.

В годините на Отечествената война Шолохов публикува глави от романа „Те се сражаваха за родината“. Последните сведения гласят, че сега той довършва това свое крупно произведение. През 1956—1957 г. връщайки се към преживяното, започва в „Правда“ знаменития си разказ-новела „Съдбата на човека“.

Присъждането на премията „Нобел“ за 1956 г. на съветския писател Михаил Шолохов не беше изненада за милионите демократично настроени читатели. Мотивирайки решението, председателят на Нобеловия комитет при Шведската академия „роф. Андерс Естерлинг“ белязва „голямото художествено майсторство и цялостност, с които Шолохов отрази в своята донска епопея историческата действителност на руския народ“ и го характеризира като „един от най-заслужаващите писатели на нашата епоха“.

Ето защо 70-ия рожден ден на Михаил Шолохов — 24 май — е празник не само на съветските народи, но и на цялата световна културна обществена. Шолохов е епоха. Шолохов е Съветска Русия.

доц. д-р Христо ДУДЕВСКИ

Дело на учители и пионери

та експозиция. На тази работа, изискваща големи познания в областта на стариния, бит много време посветил учителят Рашо Рашев.

По-късно зад съгласието на витринките се появили и други музейни ценности: екземпляр от първото издание на Търновската конституция, хайдушката сигнална свирка, издаваща глас на горска сова, документи за създаването на читалища и училища, протокони за учредяването на първото в Еленския край

ТКЗС „Младен“, няколко броя на вестниците „Работническо дело“ и „Степствен фронт“, излезли от печат не посредствено след Девети септември и др. Разбира се, на видно място е и броят на в. „Септемврийче“, който съобщава на читателите си от цялата страна, че техните другарчета от Чакали, са победители в конкурса в чест на 80-годишнината от освобождаването на България от османско робство и получават първата награда — екскурзия до Плевен, Свищов и Русе.

Заедно с успехите ни в учебната работа и художествената самодейност и музикална помоща за излизане в светата на училището — завинаги преподавателят по история Петър Леев, един от най-близките участници в издирването и

правилното подреждане на това голямо богатство. — В момента разполагаме с около 800 експоната, но прождават да поставят предмети — свидетели на живота в далечното и по-близкото минало. Наскоро в местността „Бяла крава“ открихме сечива от времето на първобитния човек, подобно посobie ни донесе от Долна Мазария селмокласникът Тодор Мартинов. Помещението вече е тясно да побере експозицията, затова скоро ще я настаним в къщата на бившия партизански ятак Димитър Василев.

Разнообразното богатство на музейната сбирка удивлява всеки посетител, затова мнозина, между които и зам.-министърът на просветата на Унгарската народна република, гостувал неотдавна тук, са написали такива редове в книгата за впечатления:

„Това е голямо културно дело, създадено от учители и пионери! Рядко се срещат толкова добре подредени училищни музеи. Възхитен съм от амбицията на младите изследователи да съхранят за бъдещите поколения!“

Към тези откровени думи няма какво повече да се добави.

Недк. ПЕТРОВ

Корпуси сред зелени хълмове

При строителите в униформи • Изгражда новата производствена сграда на държавната печатница „Димитър Найденов“

Немислима беше зората на социалистическото движение в старопрестолния град и страната без печатното дело. Тук Димитър Благоев и Никола Габровски поставиха началото на социалистическия печат, който получи своя разцвет през годините на народната власт. Имайки пред вид отдавнашните традиции и динамичното развитие на печата, през пролетта на миналата година във Велико Търново започна строителството на нова производствена сграда на държавната печатница „Димитър Найденов“.

Сега сред зелените хълмове, встрани от асфалтирания път, вече се издига стоманобетонен корпус на бъдещата полиграфична база. Малко повече от година измина от първата копка, а младите изпълнители в униформи на строителни войски издигаха в груб строеж четири халета, по-завершен вид имат машинното отделение, складовото стопанство и други помощни сгради. През тези дъждовни майски дни е избуяла зеленината, теренът е подгизнал и затруднява движението на хора и машини. Но въпреки всичко младостта напирала като пролетта и работата по площадки и скелети не секва нито за минута. Майсторът-зидарокофражист Димитър Мъглов е един от малкото цивилни, които могат да се срещнат на обекта. Под негово ръководство момчетата ритмично по-дават варов разтвор и тухли, издат вътрешни преградни стени. „Слушаш ме като взводен!“ — споделя майсторът и продължава да следи отвеса...

Висока оценка за труда на строителите дават и офицерите Филев и неговият помощник Симеонов, които не отлъчно и с умение ръково-

дят специализираните звена по строителните площадки. „Създадената поточност, синхронизацията между главни изпълнители и подизпълнители и не на последно място съзнателната войска дисциплина не се спират пред нищо“ и в подкрепа на тази мисъл допълват: „Плановите за тримесечието и април са преизпълнени, категорични са не само цифрите, но и всички, които виждате...“ Една от малките тайни всъщност за успехите е ефективността на социалистическото съвремование. По предложение на техническия ръководител Цанко Петров и офицера Вачков изводът „действа“ като цяло, но вътре в него операциите са разпределени. Напимер осемнадесет момчета са специализирани звено, което едновременно извършва изкопки, издирява, кофраж и налива бетон. Поточността в различните операции улеснява строителите, които извършват допълнително възникнали работи. Не случайно кофражистите Иван Андреев и Славо Георгиев изидарокофражист Шериф Ахмедов постигат високи резултати.

В творчески труд и съревнование преминават дните на този обект, който след години на-двѣ ще бъде гордост на печатната ни база. Новата многоетажна сграда, че бѣ де оборудвана със съвременна полиграфична техника от СССР, ГДР и Чехословакия, а бъдещите печатари ще работят при отлични условия.

Михаил МАНОЛОВ

Сил: Иван РУСКОВ

Бойците-монтажници Никола Василев и Михаил Иванов под ръководството на офицерите в момент на работа.

Ролята на ТНТМ за професионалното ориентиране

Пионерското и средношколното техническо и научно творчество е перадел част от системата на напредното образование и от дейността на комсомолните и пионерските колективи в училищата. Клубовете за ТНТМ се утвърдиха като една от най-подходящите форми за професионално ориентиране, а възпитаване в любов към обществения труд.

През тази учебна година клубът за ТНТМ при училище „Бачо Киро“ — Велико Търново обединява 20 кръжока, от които 10 са научно-технически. В техния съвет все по-често се разглежда въпросът за ориентация на кръжоците в цеховете на заводите. В това отношение можем да споделим опита на кръжока по физика, който провежда своите занимания в Ръководната. Учениците в кръжока са първите помощници на работниците в завода при изработването на платки. Тести са срещите с учениците, оделеноси, най-добри в професията.

Не изостава и кръжокът по химия, чиито практически занимания протичат в завод „Червена звезда“ — Дебелец.

Плахи бяха първите стъпки на Пионерския цех към Завода за запаметяващи устройства. Неустеня той се разрасна и показа много добра работа. Съвместната дейност спомага за часовете на учениците към професията на работническия колектив. Не бива да изключваме и масовата работа, която се извършва чрез състезания по конструиране, конкурси, срещи с хората от различни професии, които на пионера в производството. Все по-често се чуват думите „нашият отряд“, „нашата бригада“.

Усилен е подготовката за участие в VIII преглед на ТНТМ.

Всички пионери и комсомолци, участващи в клуба по ТНТМ, се запознават с работата му чрез подходящи табла, радиопредставяния и нагледни материали.

Даниела ПАПАЗОВА

Деня на българската просвета и култура, на славянската писменост и на българския печат посрещат с радост и колективите на местните вестници в окръга: „Дунавско дело“ — Свищов, „Комunistически устрем“ — Павликени, „Зора на комунизма“ —

Районен комитет на БКП — Горна Оряховица, „Септемврийски зов“ — РК на БКП — Велико Търново, „Комунар“ — Стражица, „Еленска трибуна“ — Елена, „Свищовско дело“ — Свищов, „Народен глас“ — Лясковец, „Транспортна ис-

кра“ — Горна Оряховица, „Великотърновски строител“, „Машиностроител“ — МЗ „Червена звезда“, „Росишка долина“ — Сухиндол, „Поддем“ — Полски Тръмбеш, „Автомобилен зов“ — Велико Търново.

Неотмнен помощник на училището

Заводът за училищна мебел и пособия „Кирил и Методий“ в Елена — в пряка връзка с реформата в образователната система • В основата на производството — повишаване производителността на труда и борбата за икономии

Заводът за училищна мебел и пособия „Кирил и Методий“ в Елена е свързан с празника на славянската писменост и култура не само чрез своя патрон. В момента тук се изработват всички помагала по граматика и математика според изискванията на новата програма за обучение в първи, втори и трети клас. Това поставя пред колектива на завода отговорни задачи — осигуряване на необходимите материали, които има изпълнение на плана, то непосредствено е свързано и с осигуряването на реформата в образователната система.

Отчетните данни за четиримесечието показват, че колективът добре осъзнава своята задача за общата продукция и в последно място — социалистическото съревнование. Първенец за първото тримесечие на тази година е бригадата на Ангел Тодоров, сред най-добрите в производството са Мария Дончева, Николаина Аврамова, Сава Димитров.

Заслужава внимание инициативата на работниците от участък № 1 с ръководител

два показателя са постоянни, става ясно как новата система на заплащане води до увеличаване производителността на труда.

„Тя предизвика силна заинтересованост сред работниците — разказва директърът на завода Пею Николов — Обикновено явление стана те сами да търсят производствения план, разискват по него, правят предложения за по-добро изпълнение на плана. Понякога станали основен документ във всяка производствена единица.“

За увеличаване производителността на труда допринася и подобреното използване на основните производствени мощности. Осъществява се специализация на производствените дейности по бригади и не на последно място — социалистическото съревнование. Първенец за първото тримесечие на тази година е бригадата на Ангел Тодоров, сред най-добрите в производството са Мария Дончева, Николаина Аврамова, Сава Димитров.

Заслужава внимание инициативата на работниците от участък № 1 с ръководител

Иван Саракочев. Този колектив е решил за две и половина години да направи икономии от суровини, материали и енергия за 208 000 лева — толкова, колкото струва техническото оборудване на участъка. До края на април са отчетени икономии за 28 000 лева. Те са за сметка на подобрено разкрояване и използване на всички отпадъци.

Бино ефективна се е оказала замната на скъпото PVC — мастило с неотстъпващото му по качества, но по-евтино полистиролно мастило.

За да бъдат обзаведени класните стаи с красиви и функционални мебели, за да се снабдят училищата навреме с необходимите учебни помагала, основен принос има целият колектив на завода — опитът и квалификацията на работниците, добрата им трудова и технологична дисциплина, тяхната лична заинтересованост към работата. Така те превръщат своя завод в истински помощник на българското училище.

Елка СПАСОВА

СПРАВОЧНИК НА ЧИТАТЕЛЯ

КИНО

От понеделник до неделя акю чително кината в градовете на окръга ще прожектират:

ВЕЛИКО ТЪРНОВО: „Полазана“ — голяма зала — „Плащилото“, студийна зала — „Рим“, „Искра“ — „Комисарят обвинява“, „Делни септември“, „Свещи и светлост“, „Емил и детективите“, „Труден фронт“ и квартал „Чолаковци“ — „Слънчев кръговрат“, „Селянинът с козелото“, „Златно кино“, „Космос“, „Завест на Икар“, профсъюзно кино „Васил Мавриков“, „Пока за“ и научно-популярни и документални филми.

ГОРНА ОРЯХОВИЦА: „Ленин“ — „Ден, който не се забравя“, „Плащилото“, „Тримата мускетари“, квартал „Калтинец“ — „Дмитрий Кантемиров“, „Стари сметки за уреджани“, профсъюзно кино „Харлаамби Стоянов“, „Малки излети“, „Кажми ми, че Уайлс е тук“.

СВИЩОВ: „Алеко Константинов“ — „Ден“, „Графинята от Ховконг“, „Академията“, „На бой отиват само старците“.

ПАВЛИКЕНИ: „Димитър Стоянов“, „Венеца“, Франсоа, „Пол и другите“, „Текмузе“, „Този истински мъж“.

ЛЯСКОВЕЦ: „Христо Ботев“ — „Виза за океана“, „Стас и Неда“.

ЕЛЕНА: „Христо Ботев“ — „Сибирският дявол“, „Даките“, „Песнищата“, „Полски Тръмбеш“, „Коста Петков“, „На триглицата“, „Караи да вържи това е вале“, „Окдахома — такава, каквато е“.

СТРАЖИЦА: „Развие“, „Публикувайте чудовието на първа страница“, „Галантия правител“, „Връщане нима“.

СУХИНДОЛ: „Тревност“ — „Виж Неапол и...“, „Валтер бра ни Сараево“, „На бой отиват само старците“.

КИЛИФАРЕВО: „Петко Ахчиев“, „Аферата „Целас“, „Битката за Рим“, „Селкор“.

ДЕБЕЛЕЦ: „Г. Николов“ — „Сърдечни работи“, „Битката за Рим“, „Разплата“.

ДОЛНА ОРЯХОВИЦА: „Москва“ — Заповед за арестуване на кралицата“, „Да живееш от любов“.

ЗЛАТАРИЦА: „Стефан Попстоянов“ — „Четвъртият младоженец“, „Бък и проведеник“.

ТЕЛЕВИЗИЯ

НЕДЕЛЯ — 25 МАЙ

9.00 — Курс по английски език (6-и урок); 9.30 — Курс по немски език (6-и урок); 10.00 — „Пламъчета сини“ — предаване за пионери; 11.30 — „Аз, такси“ — игрален филм за ГДР; 12.50 — „Азбука на творчеството“ — филмов очерк; 13.10 — „У Не дния слънце гре“ — концерт на родна музика; 13.30 — Информационен дневник; 14.00 — „Анна Каренина“ — съветски игрален филм (първа и втора серия); 16.20 — Трите измерения на чалото: „Славяни“ — сериен научно-популярен филм; 16.35 — Миглове: Сръбници от античността като съпротива; 17.00 — Между народни състезания по конен спорт за купата „София“; 17.30 — Новини; 17.40 — „Пул и Муф“ — детски сериен филм; 18.00 — „Борислав Младост“; 18.45 — „Атлас“; 19.25 — ТВ обекти; 19.50 — Лека нощ, деца: Климента пее и рисува; 20.00 — 24 часа — неделна информационна емисия; 20.40 — „Албена“ — опера от Парашкев Хаджидев — директно предаване от Пловдив.

КОНЦЕРТИ

На 28 май във Велико Търново

ЕМИЛИЯН СТАНЕВ

Язовецът

Продължение от брой 60

жествената извивка на долната му челюст, представях си зорките му очи, толкова проникновени и опасни, презрителния му израз в моторнищата, когато ми обвърна гръб и се изсмия, после селанката, без съмнение негова любовница, и се възмущавах, че прави любов с жената на горския... И пак ме сподоби увереност, че иска да ме завлече в своя опасен свят, където ще страдам...

През нощта си казах, че съм негодница и го желях сямо като мъж и нищо повече... И пак напразни усилия да освободя ума си от този фатален човек, сякаш беше вселил като чуждо тяло у мене. Тогава ми хрумна подло решение — да се възползвам от възможността за една авантюра и всичко да свърши с това. Защо трябва да си измъчвам ума? Шом го желях и знам, че ще му се отдам, защо е необходимо да се въздувам от някакъв нереален свят — нека си стои в него, аз — в моя. В тая проклета нощ разрушавах доверията, живяла само два дни Ева, наричах я глупава романтичка, създава истеричка и се мразех, защото знаех, че съм пропаднала жена...

Сутринта получих писмо от Луи — щял да се забави. Толкова по-добре — тъкмо сега нямаше защо да бъде тук.

Както всякога, отидох на плажа, плавах, некое се с компанията и понеже не ми излизаше от ума моето решение, лих доста уски, пуших и от разсейност загубихме две партии белот с учителя Ферар, който се присламчаваше към нас да ме ухажда. После легнах върху тумения дюшек, понеже пъкът беше влажен, замаяна от алкохола, от врявата, от бръмченето на реактивния самолет и от пляска на морето. Питай се как ще постъпя, ако ме дойде. Той е горд, ядоса се, че се довери, той е същински дивак в оная колиба. Ти затова го желях, искаш да му отмъстиш, да пренебрегнеш неговата духовна авиота и да го събориш от нея. Наля помниш как беше навел по корно глава в моторнищата. Искаш да му се присмееш и когато настъпи краят на летуването, да му кажеш „Сбогом, отнасям незабравим спомен, о, нека твоите картини, а за сладостта от нашата любов. Ти искаш да ме увлечеш, да ме накараш да влята в някакъв несъществуващ мир и

така да ме подмамниш. Каква друга може да бъде целта на един туземец, освен да спи с хубава чужденка, но не забравяй, че и чужденката мечтае за мимолетна връзка с такъв като тебе. Единственото реално в нашия живот е наслада или отегчение. Всяка наудничавая вярва в някакъв свръхреален свят, от който ти създаваш твоите картини, е илюзия. В нея не върва нито едно съвременно момиче“. Така ожесточавах сърцето си, а зад ожесточеното бушуване желанието, зад намерението да го унизя, да се простя завинаги с оная Ева, която ме хвърляше в разкази и празни надежди. Всеки миг очаквах той да се появи с моторнищата. Как щях да постъпя ли? Щях да му се предложа да ме позови из морето, там ще го предизвикам да ми се обясни в любов и ще му отвърна с възмущение...

Колко пошла бях в тия минути. Презирах се и се ослушвах между пляска на водните шейни, на глътка, заобиколена от голе мъже и жени, чиято голота поощряваше вулгарните ми помисли.

Погледнах часовника си. Наближаваше единадесет. Тъкмо тогава видях моторнищата да се носи към плажа. Станах, сякаш извърлена от пружина, взех хавлията и като помолех госпожа Болине да се погрижи за вешите ми под сълчобрана, наложих сламенищата и сложих черните очила. Казах, че имам намерение да се разкоди; ако събеседникът се съгласи, и пред очите на всички тръгнах към него. Той ме забеляза веднага. Продължаваше да седи в лодката, усмихваше се и аз му отвърнах с усмивка.

— Желаете ли да ме повозите? — нарочно го казах високо, да чуят всички, които се къпеа наблизо, и добавих, когато се приближи: — Знаех, че ще дойдете.

— Имам да взема от галата туба бензин — той ми показа тубата, угаси мотора и скочи от лодката на брега.

Тръбване да се забърза под сълчобрана като изпълена. — Аз ще изтичам само за няколко минути — каза той, като забеляза моя смут. — Влезте в моторнищата и ме почакайте.

Настаних се с гръб към плажа. Знаех, че погледите на моите събеседници са в голяма ми гръб. Мислята за предстоящото ме хвърляше в трескави тръпки.

Чаках го търпеливо, докато се върне с хавлията туба. — Докъде да ви отведе? Може би до Даволския остров — каза той, като по управлението и насочи моторнищата навътре в морето.

Попитах съществува ли такъв остров.

— Съществува. Голи скали с малко трева. Има много змии.

Наметнах се с хавлията, защото сълчото печеше. Той седна гръбном, но аз забелязах как ме огледа.

— Струва ми се, че вчера се разбрахме — казах аз. —

Вие сте забележителен художник. Не разбирам гърба от живопис, но това което виждах...

— Вие останаете с впечатлението, че съм сантиментален човек, който сънува чудовища и чака някой да го спаси от тях.

— Не, не страдате, понеже сами сте се осъдили на такъв живот.

— Искате да кажете, че е дош? Без него едва ли щях да рисувам нещо съвсемно. Аз не рисувам за хляб. Може да съм мъжърв за другите, но тъкмо затова моите картини са по-добри от тези на професионалните художници. За мене изкуството не е граждански дълг и не зависи от никого.

— Отказвате се от славата...

— Славата, това е лъжливо виждане на моята личност. И все пак един ден ще се разбере, че авторът на тия картини, които другия продава и на вас, чужденците, съм аз. Ще се изпоява в предсмъртния си час — той се разсмя и добави: — И да не го сторя, пак ще се разбере, че той не ги е рисувал.

— Тогава защо рисува?

— Какво друго ми остава, шом имам такива пориви?

— Чували ли сте нещо за Пикасо?

— Виждал съм негови картини в Лондон и Париж. Отново ме изненада. Излиза, че е образован, може би дащо повече, отколкото можеш да си представя. Тогава защо живееше като скитник?

— Вие казахте, че сте бил женен. Нямаше ли деца?

— Имам едно момче — той замълча, после, внезапно решен, добави: — Не съм го виждал отдавна, сега той е млад човек, знам къде работи и е добре... Майка му не ми го даваше въпреки решението на съда да го вземам веднъж в месеца за няколко дни. Тя живееше в Бургас. Един ден, когато беше шестгодишно, го изведох на лов, ей по тия хълмове край града. Там расте суха, безлистнака истра трева. Обущата му се пльзгаха, то падаше и плачеше. Като всяко дете си представяше природата, каквато е в книгите. Мравките добри и много трудолюбиви, земия като пода в стаята, морето голямо и синьо нещо, из него плуват рибки и параходи... В един ден неговите представи се срутиха. Морето разруши единствените му постройки, една вълна го бласна и го събори, когато по обел го заведох да се изкъпем. То се разлика, нарече морето лоню и не смееше вече да стои край волата. После, когато видях как мравките бяха оглозали един ранен пъдпъдък, който загубихме и намерихме по-късно, намери и тях.

(Следва)

Срещи и разговори

— Чак вратите на ателие тата се потят от работа — ми каза доц. Александър Терзиев, секретар на Велико търновската група на Съюза на българските художници. Каза го със сериозен гон Може би беше шега, а може би хиперболично предаване на атмосферата, в която работят сега членовете на групата. Защото домакинството на предстоящата през юни национална изложба на историческа тема във Велико Търново задължава не само за добро лично, но и за добро цялостно представяне.

А темата е такава, че правилното и тълкуване и вдъхновено и худ. жестово преоткриване не търпят повърхностно отношение. Ето защо художниците отдавна са изяснили философската и идейната насоченост на творбите, композицията и персонажа, уточнили са изразните средства. През това време обаче те имат и някои други грижи, с които се сблъскват винаги, щом трябва да материаллизират замислите си. Понеже всяка работа си иска майстора, а пък майсторите — дърводелци стават все по-дефицитни, налага се понекога да държат „външно“ вдъхновението си, докато си осигурят нужните рамки. Два месеца съм чакал за подрамка — със загриженост споделя художникът Григор

Спиридонов. — Някои от колегите ми бяха още по-зле. И лошото е, че не можем да си помогнем сами“.

Нямах възможност да ги видя в ателиетата, пред стива, пред камъка или дървото, пред медната плоча. Защото по време на творческия акт те предпочитат да са сами, всяко чуждо присъствие е нежелателно. Но понекога идват в залата за художествени съвети към галерията да свършат някоя обществена или лична работа или просто да отидат час-два след напрегнатите предислови и следобеди. Тук с охота говорят за своето отношение към историята, за тълкуването ѝ в художествените произведения, за темите, които са избрали за решаване. А те са различни, защото различни са предпочитанията към историческата събба на народа ни през вековете:

Доц. Александър **ТЕРЗИЕВ**: — Когато рисувах картината на историческа тема, най-важното е не какво ще изобразя, а какво ще кажеш на зрителя.

Григор **СПИРИДОНОВ**: — Възнуват ме проблемите на човечност през Средновековието. На тази тема са посветени и живописната ми работа, и графичният ми цикъл.

Панайот **ДИМИТРОВ**: — Скулптурата дава възможност

за символно решение на темата. И чрез обликите, и чрез композицията искам да внуша на зрителя усещането за разпнатост на народа ни през Септември 1944 и за оптимизма му, въпреки трагичността на събитията.

Благой **ИВАНОВ**: — Стремил съм се да достигна до същината на образите чрез правилно тълкуване на историческото състояние, породи от ситуацията, от историческия момент.

Ненко **МАРОВ**: — През османското робство българският народ е поробен, но не победен — това е основната мисъл в скулптурите ми.

И отново художниците отиват в ателиетата си с мирис на терпентин, на печатарско мастило или на свежо дъла на дърво. Вълните са го товите работи, а недовършеното произведение изисква възлението на съвременник, който мисли над неговите на едно хилядолетно битие. Искане оня творчески издиг на мисълта и чувството, без който изкуството не е изкуство и който е и отношение, и отношение, и преклонение. Той ще обхване и нас, зрителите, когато го видим материализиран в произведенията на художниците на националната изложба на историческа тема.

Таня **ТОДОРОВА**

Песен за обезането на Иван Панов

— Скору гу в Търнув каръщи. каръйти и гу абесети сред Търнув, наред пълзари, да види мау й гуламу, да види, да са научи как са тъй царству събаря...

Тугаз са Иванча дигнали, дигнали дъ гу убесет, че съ възито съскалу...

Народна песен от Великотърновско

Не зная — истина ли е, не е ли — архивът днес сконфузено мълчи и слуша песента, която пели невестите през слъзи на очи.

А в тази песен вече сто години се люшка съскало едно възие, донесло мълком в утрините сини смъртта на непокорните мъже.

Едно възие, което и без вятър се люшка съскало във песента. Нездържало правдата, с която Иван Панов пристъпил към смъртта.

Прогизнало във сълзите вдъвишки, от порива на гневния април разнищено на сетините си нишки, то свършило живота си унил.

А подвигът не тъне във забрава, че песента разказва вече век — как под възмето съскало изгрява безсмъртното на един човек!

Георги **ДАНЧЕВ**
Велико Търново

Преди тръгване

Тази вечер пак не казах всичко, за което възрастност съм дошла, свиват се навътре в мен онези вечни премълчавани неща. Тази свещ със дългия си пламък стига до зениците ми чак, стана много светло, на стената като в огледало се видях. В стола си дълбок без облегалки ниско съм потънала, така думите ми гъсто се подреждат, в до края тъй ще си мълча. Миг ще трябва само да остана, всичко да ви кажа, но...сега нещо става. Може да е късно, ще говорим утре за това.

Лилия **КОСТАДИНОВА**
студентка от ВТУ „Кирил и Методий“

Белеят пътеки

Белеят пътеките на войната... Белеят в косите, чернят в сърцата. По тях заминават войници, по тях се завръщат убитите. Край тях не узряват пшеници и влюбени кърпи не махат, по тях вечер плачат вдовици и майки, които все чакат. Пътеки, пътеки самотни за тях кой ли скърби! Но връзват се те във живота и светят с тревожни съдби. Те идват в съня на децата — за тях те са само игри, в там не помнква тревата, в там не запяват гори. Белеят пътеките на войната и болка земята върти. В пътя й кълнят семената със своите вечни мечти.

Евтим **КАЛИНОВ**
с. Майско

Сбогом на миналото

Романтико на дървеното рало, на две черджета — ниви в Станчов рът и гурбетчийски песни на умряло, разделям се със теб. На добър път!

За детските години край реката по бузите ми две слъзи текат, но пък плача, изплакан по нивята, деретата не ще го съберат.

Язът го няма. Няма ги върбите. Тук гонехме светулки в юнски мрак. Сега е гара. Ето през горите лици задъхан пътнически влак.

В Радичина лъка криле разперил огромна птица бляснала в стъкло и бивши градинари и долгери откънаха от път и от тегло.

Кяхров дол остана като спомен от гурбетчийски, тъжни времена, а селянина дрипав и бездомен е с памуклияка вече у дома.

Към миналото само в сън пътува и стреснат сутрин трие с длану очи. Със утрото в душата му нахлува призвонен глас. Сирената ечи.

Христо **МЕДИКАРОВ**
Велико Търново

Ахинора

Ахинора, прабългарко вечна, облечи най-хубавите дрехи, че те чака дълъг, труден път — твоята хубост, твоята младост са обречени два народа здраво да споят.

„Ахинора...“ — с болка се прощават смуглите и синеоките мъже и не искат, и не могат да повярват, че такава хубост може да умре.

Ахинора, прабългарко вечна, огънат погълна твоите очи, ръце, коси, но от чистата ти, свята клада възлениче и в мен гори.

Ружа **ВЕЛЧЕВА**
Велико Търново

Сред пътя

Ще ме отвяват разстояния и морна ще отсядам сред възпятието на птици. Цветята смирена ще откъсам и неспокойна от предчувствия безсмъртните пътеки ще постилам. В сено метличено ще стъпвам, ще се качна с клас набъбнал и цялата ще заприличам на песен, зряла във коситба.

Анужка **ТОДОРОВА**
студентка от ВФС — Свищов

След дъжд

Окоето сиъно на небето разваря светлата зеница и гледа свежестта в полето на вретенилата пшеница. В една прозрачно-светла капка блести окъпаното слънце, а две деца в пория шляпат — едното със разпрано дънче. И като облак бял — по пътя се влачи тънкорунно стадо. Пастир след него бос пристъпя, надупл кавала с чиста радост.

Йордан **КУШЕВ**
Велико Търново

БОРИМИР

КАРИКАТУРАТА ЗА КУЛТУРАТА

ПО СТЪРМНИЯ ПЪТ НА НАУКАТА

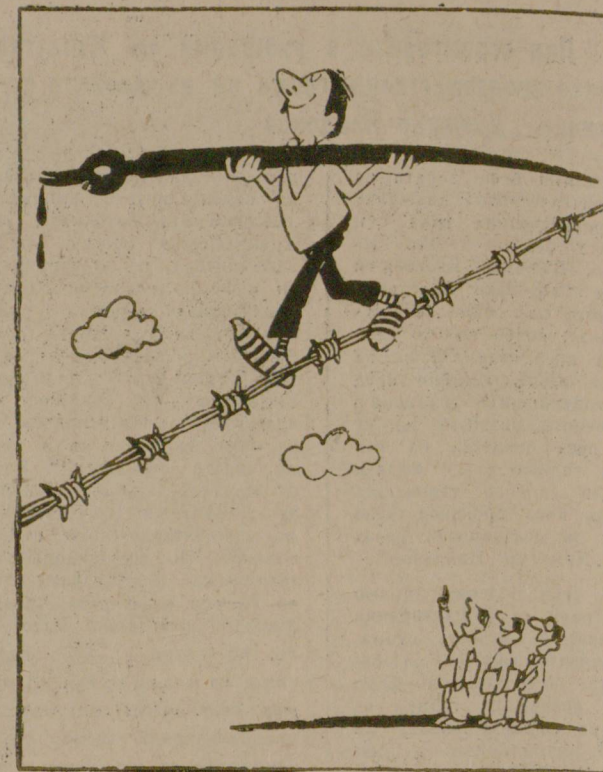
ТРИК НА САТИРИК

— Кажу ми брате Методи, че бос из наука се не ходи...

— Как може да имате елементарна култура!
— Как да имаме бе, като не ни доставят!...

— Умело ходи! Досега нито себе си, нито другото убоде!...

Растителна защита.

Нови хора

роман от Репчо Топузанов

Млад беше Севделин. Млад беше, но имаше мусташи. Тялото му джотически сложено, очите му прями и светли. Дойде той на обекта, а на обекта — кал, лоши битови условия, слаба трудова дисциплина, неизпълнен план. Не се уплаши Севделин. Ден и нощ бе на своя пост. Раздаваше ум и сърце на хората и работата тръгна. Влакци се в него. Виола Хубава бе ше тя. Тялото и като стру на опънато, бедната дълги и стройни. Срещаша се в кратките минути на отлук. Щастливи бяха и за двамата

та тия откраднати мигове. В една чудна звездна нощ. Виола дойде в бараката на Севделин. Младият човек я погледна в очите и каза: — Обичам те, Виола! — И аз те обичам, Севделин! — отвърна му тя. Виола остана до сутринта в бараката му. Началникът на строежа много се зарадва на новото събитие и тъй като вече битовите условия се бяха подобрили, им подаде ключовете на нов апартамент. Тогава Виола разбра, че семейството на кофражиста Дучо е с малко

дете, а няма квартира. — Севделин! — каза тя — Да отстъпим нашата! — Да я отстъпим — съгласи се той и я целуна. Още същия ден съобщиха на Дучо за решението си. Дучо се зарадва и им благодари сърдечно. — Ами вие? — попита той. — Ние сме все още само двама — усмихна се Севделин и погледна към Виола. Тя се изчерви свенливо. Над обекта изгряваше слънцето и озаряваше лъчите си лозунга: „Плана изпълнихме 152 на сто!“

Съвременно и талантливо

рецензия от Драган Центрофугов

За всеки, който следи от близо творческото развитие на Репчо Топузанов, романът му „Нови хора“ не е изненада. Още в разказите си, особено в „Как си купих лавандулов спирт“, той подказа, че търси една по-широка платформа за реализиране на творческите си търсения. От този разказ тръгват и основните концептуални линии към романа „Нови хора“. Тук Топузанов е отново лаконичен, той въобще избягва големите епични платна, стои далеч от традиционната романна структура. Фабулата на повествованието е проста. Това е съзнателен ход на автора, който не иска да ни смее с големи и фронтални открития, а има желанието да ни разкаже простичко и залушевно за хората, за строежа, за човешките съдби. Всичко започва с появата на Севделин. Той е млад специалист, сигурно идва на обекта по разпореждане, може би е очаквал да попадне сред много по-добра обстановка за работа, той може би има амбиции за аспирантура и т. н. Но как во се изправя пред него? Писателят го е описал много точно: кал, лоши битови условия, слаба трудова дисциплина, неизпълнен план.

Ако Севделин остане тук, той трябва да се бори срещу всички тия неуредици, защото неговото „Аз“ не може да се помори. Но ако той започне борбата, какво ще стане с аспирантурата? Конфликтът изригва. Севделин взема правилно решение. Той остава на обекта. Писателят казва: „Не се уплаши Севделин. Ден и нощ бе на своя пост. Раздаваше ум и сърце на хората.“ Но героят не е аскет! Не! Той е човек. И той дъша, пие вода. Работата не убива в него мечтателността, светлите пориви, копнеж по момински длани, устини и т. н. Това е едно от най-големите завоевания на Топузанов. Той не огрубява героя си (О, колко огрубени работници, инженери, средни техници има в нашата литература!), а напротив — неговият герой е нежен и внимателен. Той не псува, не пие мастика, не се събдира със съмнителни момичета. А тук, сред тая кал, сред тия лоши битови условия и други неуредици се ражда една любов. Имат ли право героите да мислят за любов, за лично щастие, когато обектът изисква денонощен труд? Имат, разбира се! Защото любовта окриля, тя дава сили, тя зове за подвизи! Пък

и както казва авторът, те не се любуят по цял ден, а в кратките минути на отлук. И не само се любуят, но и се оженват. Имат всичко — любов, жилище, какво друго им трябва? Да, но кофражиста... Дучо? Нима Виола и Севделин ще могат да легнат вечер в новата спалня, мирнещи още на прясна вар и спокойно да заспят? Не, не ще могат! Те ще се мятат в съня „и, ще стенат, ще скръцат със зъби, пред тях ще са винаги Дучо, малкото дучовче, младата Дучовица. Гражданската им съвест ще крещи и покой за тях ще няма никог“.

И те дават ключовете на Дучо. Дучо им благодарят. Наистина нови хора!

Накрая искам да се спра малко и за финала. Не че не мога да го възприема, напротив — възприемам го, но ми се струва, че тук писателят е пропуснал една хубава възможност да извиси цялостното звучене на творбата си, да намери едно по-мощно обобщение. „Над обекта изгряваше слънцето и озаряваше лъчите си лозунга: „Плана изпълнихме 152 на сто!“ Защо точно 152? Спокойно може да се закръгли на 160!

ДИСЕРТАЦИЯ

Драги читатели, днес ви предлагаме част от уводната глава на дисертацията на младия езиковед Славеико П. Долапчиев на тема „Похвално слово за словото“.

Езикът е средство за общуване на хората, средство за обмяна на мисли, или по-общо казано езикът е система от знакове. Освен това езикът е спешен за нашите деди. Горизказано то идва да покаже, че езикът не е нещо зад три врати заключено, а изминал пътя през лъките на Любавта и Радостта, той днес като пълнокръвна, шумяща артерия, трябва да се учи, трябва да се пише!

И днеска се пискат във нитите на родното слово на то вихри сред степите безбрежни от зaleza до изгрева — в небето на надежда та узрял!.

Но стига! Да преминем по същество!...

1. Вж. Л. Андрейчин, Н. Косгов, Ен. Николов — „Български език“ София, 1964 г. — „Грамматика“ София, 1964 г.
2. Вж. Ст. Стоянов — „Стихотворения“ София, 1948 г.
3. Вж. Иван Вазов — „Стихотворения“ София, 1968 г.
4. Вж. Елисавета Багряна — „Вечната и святата“ София, 1927 г.
5. Вж. Д. Дебелянов — „Стихотворения“ София, 1963 г.
6. Вж. Ал. Геров — „Стихотворения“ София, 1968 г.
7. Вж. Валерий Петров — „Поглед“ София, 1970 г.
8. Вж. М. Исаев — „Стихотворения“ София, 1971 г.
9. Вж. Хр. Смирненски — „Стихотворения“ София, 1972 г.
10. Вж. Пеню Пенев — „Стихотворения“ София, 1967 г.
11. Вж. Хр. Ботев — „Стихотворения“ София, 1948 г.
12. Вж. Ив. Пенчев — „Хумористични разкази“ София, 1953 г.

Преписва: Милко КУНОВ

